

Valtiovarainvaliokunnan liikennejaosto

Viite: 2026 II LTAE (HE XXX/2026 vp)

Vuoden 2026 toinen lisätalousarvioesitys

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalle esitetään 46,9 miljoonan euron lisäystä vuoden 2026 toisessa lisätalousarvioesityksessä. Määrärahan lisäyksestä 4,5 miljoonaa euroa katetaan Länsirata Oy:lle saadulla CEF-tuen maksatuksella, joka siirretään Länsirata Oy:n käytettäväksi. Lisäksi määrärahoista 2 miljoonaa euroa on kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen aiemmin myönnetyn määrärahan uudelleenbudjetointia määrärahan käyttöajan pidentämiseksi.

Väyläverkon kehittämismomentille esitetään neljän uuden väylähankkeen aloittamista. Sotilaallista liikkuvuutta parantaville hankkeille Vt. 6 Keltin silta Kouvola ja Vt. 9 Vartiala-Riistavesi Kivisillansalmen silta Kuopio tullaan hakemaan EAKR-tukea Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027-ohjelman toimintalinjasta 9 Turvallisuutta rakentava Suomi. Vt. 6 Keltin sillan kustannusarvio on 37 miljoonaa euroa, josta EAKR-tuen osuus olisi 16,2 miljoonaa euroa. Vt. 9 Kivisillansalmen sillan kustannusarvio on 42 miljoonaa euroa, josta EAKR-tuen osuus olisi 29,4 miljoonaa euroa. Edellä mainituille hankkeille esitettävät valtuudet vastaavat niiden kansallista omarahoitusosuutta ja valtuuksien sekä niihin liittyvien määrärahojen käytön edellytyksenä on myönteinen EAKR-tukipäätös. Kansalliset omarahoitusosuudet rahoitetaan sitomattomasta hankevarauksesta.

Vaasan meriväylän syventämiseen esitetään 15 miljoonan euron valtuutta ja 1 miljoonan euron määrärahaa. Vaasan satamaradan sähköistykseen esitetään 8 miljoonan euron valtuutta ja 800 000 euron määrärahaa. Molemmat hankkeet rahoitettaisiin hallituksen investointiohjelmasta.

Lisäksi väyläverkon kehittämismomentille esitetään sitomattomasta hankevarauksesta 2 miljoonan euron määrärahaa sotilaallisen liikkuvuuden kehittämisen suunnitteluun ja 240 000 euron määrärahaa sotilaallista liikkuvuutta parantavien erikoiskuljetusreittien 1. vaiheen suunnitteluun.

Väyläverkon kehittämismomentille esitetään seuraavia valtuuksien korotuksia aiemmin alkaneille väylähankkeille:

- Sotilaallista liikkuvuutta parantavan Eurooppalaisen raideleveyden ratayhteyksien suunnittelu Tornio—Haaparanta—Kemi -hankkeen valtuutta korotettaisiin 41 milj. eurolla 20 milj. eurosta 61 milj. euroon suunnitelmalaajuuden muuttumisesta johtuen, valtuuden korotuksesta aiheutuvat määrärahat rahoitetaan sitomattomasta määrärahasta, pääosin Digiradan tulevien vuosien rahoitusvarauksesta
- Sotilaallista liikkuvuutta parantavan Vt. 21 Palojoensuu-Maunu -hankkeen valtuutta korotettaisiin 26,5 milj. eurolla 30 milj. eurosta 56,5 milj. euroon saatujen tarjousten oletettua huomattavasti kalliimmasta hinnasta johtuen, valtuuden korotuksesta aiheutuvat määrärahat rahoitetaan sitomattomasta määrärahasta, pääosin Digiradan tulevien vuosien rahoitusvarauksesta

- Varalaskupaikan rakentamisen osalta sotilaallista liikkuvuutta parantavan Vt. 5 Leppävirta—Kuopio -hankkeen valtuutta korotettaisiin 32 milj. eurolla 180 milj. eurosta 212 milj. euroon varalaskupaikan rakentamisesta johtuen, valtuuden korotuksesta aiheutuvat määrärahat rahoitetaan sitomattomasta määrärahasta, pääosin Digiradan tulevien vuosien rahoitusvarauksesta
- Turun satamaradan siirto (MAL-hanke), valtuutta korotettaisiin 8 milj. eurolla 11 milj. eurosta 19 milj. euroon tarkentuneesta kustannusarviosta johtuen, lisämäärärahatarpeet katetaan hallituksen investointiohjelmasta ja Turun kaupunki vastaa kustannusnoususta omalla osuudellaan
- Oulun henkilöratapiha (MAL-hanke), valtuutta korotettaisiin 9,6 milj. eurolla 24,5 milj. eurosta 34,1 milj. euroon tarkentuneesta kustannusarviosta johtuen, lisämäärärahat katetaan hallituksen investointiohjelmasta ja Oulun kaupunki vastaa kustannusnoususta omalla osuudellaan
- Vt. 3 ja Vt. 19 liittymäjärjestelyt Jalasjärvi Kurikka, valtuutta korotettaisiin 3 milj. eurolla 11 milj. eurosta 14 milj. euroon tiesuunnitelman tarkentumisesta johtuen, lisämäärärahatarpeet katetaan muilta hankkeilta säästyvistä määrärahoista
- Vt. 15 Kotkan sisääntulotie (Hyväntuulentie) valtuutta korotettaisiin 4,5 milj. eurolla 8,17 milj. eurosta 12,67 milj. euroon suunnitelmien tarkentumisesta johtuen, lisämäärärahatarpeet katetaan muilta hankkeilta säästyvistä määrärahoista
- Vt. 8 Edsevö—Lepplax, valtuutta korotettaisiin 2,2 milj. eurolla 24 milj. eurosta 26,2 milj. euroon muuttuneesta suunnitteluratkaisusta johtuen, lisämäärärahatarpeet katetaan hallituksen investointiohjelmasta
- Uuden jäänmurtajan hankinta, valtuutta korotettaisiin 70 milj. eurolla 170 milj. eurosta 240 milj. euroon tarkentuneesta kustannusarviosta johtuen, lisämäärärahatarpeet katetaan väyläverkon kehittämismomentin väliaikaisilla sisäisillä määrärahajärjestelyillä, jäänmurtaja on tarkoitus myydä valmistumisensa jälkeen vuonna 2029 jäänmurtopalvelun tuottajalle, joka maksaa aluksesta käyvän hinnan. Jäänmurtajan rakentamiseen on lisäksi myönnetty 42,22 miljoonaa euroa CEF-tukea kesällä 2025.

Perusväylänpitoon esitetään 13,37 miljoonan euron lisäystä, josta yhteensä 6,25 miljoonaa euroa osoitettaisiin sotilaallista liikkuvuutta parantaviin kohteisiin: Vt. 21:n Tengeliöjoen siltojen uusimiseen, Kt. 92:n Karigasniemen sillan uusimiseen ja varasiltaikaluston hankintaan. Edellä mainituille kohteille haetaan EAKR-tukea Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027-ohjelman toimintalinjasta 9 Turvallisuutta rakentava Suomi. Lisätalousarvioesityksessä kohteille osoitettavat määrärahat vastaavat hankkeiden kansallista omarahoitusosuutta, joka on 30 % hankkeiden kokonaiskustannuksista. Määrärahojen käyttäminen edellyttää myönteistä EAKR-tukipäätöstä. Lisäksi sotilaallista liikkuvuutta parantavaan erikoiskuljetusreittien kehittämisen 1. vaiheen suunnitteluun ehdotetaan 720 000 euron määrärahaa tulevia EAKR-hakuja varten. Edellä mainittujen kohteiden vuoden 2026 kansalliset määrärahat rahoitetaan sitomattomasta hankevarauksesta ja vuonna 2027 tarvittavat määrärahat pääosin Digiradan tulevien vuosien rahoitusvarauksesta.

Perusväylänpidon lisäyksestä 5,2 miljoonaa euroa aiheutuu Vt. 6:n parantamisesta Tolosenmäen kohdalla Kiteellä ja 1,2 miljoonaa euroa Inkoon seudun investointien edellytysten vahvistamisesta parantamalla Kt. 51:n Tähteläntien liittymää. Kiteen ja Inkoon kohteet rahoitetaan hallituksen investointiohjelmasta.

Julkisen henkilöliikenteen ostoihin ehdotetaan uutta 296,2 miljoonan euron valtuutta, jolla korvattaisiin kolme aiemmin myönnettyä erillistä valtuutta henkilöjunaliikenteen ostoihin, yöjunakaluston hankintaan ja junakalustovuokriin. Uudella yhdistetyllä valtuudella ei ole vaikutusta momentin vuosien 2026–2030 määrärahoihin, mutta se antaa joustavuutta määrärahan käyttämiseen edellä mainittuihin kohteisiin. Uusi valtuus sisältää määrärahat myös Rauman, Tornion ja Hangon lisäliikenteelle.

Viestinnän avustuksiin esitetään 1,05 miljoonan euron määrärahaa STT:lle myönnettävään valtiontukeen perusuutispalvelun tuottamisen turvaamiseksi ja toiminnan kehittämiseksi. Kertaluontoinen tuki mahdollistaisi STT:n muutosohjelman läpiviennin, jonka tavoitteena on saattaa yhtiön toiminta taloudellisesti kestäväälle pohjalle. Syksyllä 2025 Sanoma Media Finland ilmoitti lopettavansa STT:n palveluiden ostot, jonka on katsottu johtavan STT:n toiminnan huomattavaan supistumiseen tai loppumiseen. Jos STT:n toiminta päättyisi, Suomi olisi ainoa länsimaa, jolla ei olisi omaa uutistoimistoa. STT palvelee laajasti suomalaista mediakenttää ja yhtiön asiakkaisiin kuuluu sanomalehtiä, radiokanavia sekä muun muassa MTV. Erityisen suuri merkitys STT:llä on alueellisille uutismedioille ja siten moniääniselle tiedonvälitykselle koko maassa. STT:n liiketoiminta eroaa muista mediayhtiöistä, sillä yhtiö ei tarjoa uutissisältöjä tai muita palveluitaan suoraan kuluttajien saataville, vaan muille uutismedioille.

Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenomomentilta esitetään 11 000 euron siirtoa Ulkoasiainhallinnon toimintamenomomentille resilienssiasioiden erityisasiantuntijan rahoitukseen Suomen pysyvässä edustustossa Natossa.

Liikenne- ja viestintäviraston toimintamenomomentille esitetään 1,2 miljoonan euron lisäystä tekoälyhankkeiden rahoitukseen siirtona VM:n pääluokan momentilta 28.70.01. Lisäksi viraston toimintamenomomentilta esitetään 17 000 euron siirtoa Kilpailu- ja kuluttajavirastolle liittyen KKV:lle siirtyneen Rautatiealan sääntelyelimen tehtävien tarkentuneisiin kustannuksiin.

Päätösten vaikutus Digirataan

Digirata-hanke on Suomen rautateille pakollinen korvausinvestointi, jossa koko Suomen rataverkon (6000 km) turvalaitteet ja junien kulunvalvonta uudistetaan. Tällä hetkellä käytössä oleva junien kulunvalvontajärjestelmä (JKV) tulee elinkaarensa päähän 2030-luvun puolivälissä, joten uudistuksen toteuttaminen on välttämätöntä turvallisen junaliikenteen varmistamiseksi.

Kevään 2026 kehysriihessä linjattiin, että vuonna 2026 käynnistyvien sotilaallisen liikkuvuuden hankkeiden omarahoitusosuudet (yht. 112 M€ vv. 2027–2030) rahoitetaan Digiradan tulevien vuosien rahoitusvarauksesta. Samalla linjattiin, että hankkeen tulee kuitenkin jatkua. Em. leikattu rahoitus tarvitaan digiratahankkeen käyttöön myöhemmin viimeistään 2030-luvulla/2040-luvun alussa. Rahoituksen siirtyminen myöhemmäksi myöhentää rautatieliikenteen kulunvalvontajärjestelmän ja turvalaitteiden modernisoinnin ja peruskorjauksen valmistumista 2040-luvun alkupuolelle.

Digiradan eteneminen suunnitellusti edellyttää vuoden 2027 talousarvioon 17 miljoonan euron määrärahaa ja 655 milj. euron valtuutta, jolla hankittaisiin pääasiassa koko rataverkon kattavat järjestelmät; keskitetyt turvalaitteet ja valtaosa tarvittavista ulkolaiteohjaimista. Järjestelmähankinnat on tarkoitus tehdä koko maan kattavina, jotta voidaan varmistaa toimittajien ja järjestelmien saatavuus 2030-luvulla. Jos hankinnat siirtyvät eteenpäin, on merkittävä riski, että kuumentuva eurooppalainen markkinatilanne nostaa järjestelmien hintoja merkittävästikin. Vaikutus voi olla kymmeniä prosentteja, joka euroina merkitsisi 60–180 miljoonan euron kustannuslisäystä.

Edellä kuvatuilla edellytyksillä hanke voisi jatkua, kuitenkin hieman alkuperäistä suunnitelmaa hitaammalla aikataululla.